

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ATIKA, ATIKA

toneelspel in zeven taferelen

door

Peter Hoeksema

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
1998
Nr.2538

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens bvba
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens drie weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens bvba worden gestuurd.

Enkele dagen voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

© Toneelfonds J. Janssens/Peter Hoeksema

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

(33 rollen – Dubbelrollen mogelijk)

JEANNE
EDNA
MARGA
MARIA
RONNY
CASSANDER
PROSPER
ALFA
BETA
GAMMA
CINGEL
DIKKE
DUNNE
ALBERT
ARNOLD
OUWE
BILLY
LANGE
KROMME
KLETSER
BOLLE
STREEP
HAPPY
DROMER
SCHAKER
SPRINTER
DUIKER
GIRALDI
A
B
C
D
E

A T I K A , A T I K A

een toneelstuk in zeven taferelen
en met een koor van gevangenen

door

PETER HOEKSEMA

<u>Attic</u>	(berg)zolder(kamertje)
<u>Attica</u>	provincie in Griekenland, met de hoofdstad Athene
<u>Attica</u>	gevangenis in de staat New York, U.S.A.
<u>Atika</u>	duits sigarettenmerk, mit Würztabaken
<u>Itaka</u>	grieks eiland, rijk en vaderland van Odysseus, erkend oplichter en boekenheld
<u>Atilla</u>	de Hun

Aan de slachtoffers en aan diegenen die althans probeerden en
nog proberen met al hun vezels of slechts met een gekromde vinger
de schuldigsten aan te wijzen - aan hen is dit stuk opgedragen.

Mensen, mensen.

ph

ATIKA, ATIKA

EERSTE DEEL

'Ik houd staande dat de politie-ambtenaar, waar u hem ook mag aantreffen, op straat, op kantoor, in het laboratorium, in het leven van alledag en al dan niet geüniformeerd, precies gelijk is aan ieder ander mens, noch dommer, noch intelligenter, noch beter, noch slechter en zonder ook maar een spoor van boven-natuurlijke krachten...'

uit: 'Du chantage à la trahison'
door L. Ducloux

ATIKA, ATIKA

DEEL EEN

De cellen worden vanaf een kwartier voor aanvang van de voorstelling bevolkt door de desbetreffende spelers. Twee burens zijn door hun tralies heen met elkaar aan het kaarten. Eén ligt met zijn schouders tegen de traliedeuren, druk doende bezig met zich zelf en de ander hangt met beide handen half in de tralies en slaat af en toe met zijn hoofd tegen de deur (zoals het hoort).

De acteur die PROSPER speelt staat eveneens vanaf een kwartier voor aanvang binnen het vierkant van krijt.

Het zaallicht is getemperd, alsmede de belichting van de cellen en de ondervragingsruimte. Uit de luidsprekers klinken bajesliedjes.

Bij aanvang doven alle lichten en zwijgen de luidsprekers. Het is zo lang mogelijk zo duister en zo stil als maar enigszins mogelijk.

Het eerst wordt de stilte verbroken door een uiterst langzaam aanzwellende politie-sirene, die eindigt in een angstaanjagende menselijke schreeuw. Vervolgens rammelen en slaan de gevangenen met hun ijzeren mokken, borden en lepels uit alle macht op de traliehekken, zonder zelf hun stem te gebruiken. Dit houdt enige tijd aan, tot het door de machteloosheid ervan in zichzelf wegsterft.

Na een korte stilte volgt de Proloog.

PROLOOG

'We proudly present!'

'... Maar als je geen vader hebt krijg je geen straf. Dan ga je vanzelf rottigheid uithalen...'

... Toen ik zestien was werd ik in een cel gestopt. Ik zei: Wanneer kom ik er uit? Die agent zei: Nooit...

... Ik kreeg een stok in mijn broek, dat ik niet weg zou lopen. Toen ik buiten kwam stonden er een paar meisjes. Ik had in drie maanden geen meisjes gezien. Ik keek zo naar die meisjes dat ik die stok vergat. Ik rolde de trap af...'

uit: 'Verslag van een misverstand'
door Aad van der Mijn

PROLOOG.

"We proudly present!"

RONNY:

... in de cel, in zo'n cel denk je aan alles en aan niks. Eerst denk je, ze hebben gelijk en jij heb ongelijk, maar dat verandert al snel, want je zit daar maar op je eentje. En maar denken hoe 't nou komt en ineens weet je dat het niet aan jou legt, dat 't niet aan jou kèn leggen, maar goed, daar schiet je geen klote mee op, want ondertussen zit je daar maar. Want waar moet je nou beginnen, bij toen me vader pleite ging of toen me zuster op d'r rug ging leggen voor de poen toen me moeder nergens een baantje kon krijgen, of toen ik die brommer jatte, ja, ik wou ook wel eens op zo'n ding. Maar ik werd gepakt, want ik was nog geen zestien, maar ik werd niet veroordeeld vanwege m'n leeftijd, maar ik moest wel naar zo'n tehuis, want ik mocht niet meer thuis, ze vonden dat ik beter ergens anders opgevoed kon worden. Nou, in zo'n tehuis zit je dan met allemaal van die gassies, niks as tegen mekaar opbieden, dus alles wat je daar te leren krijgt is de basis voor je toekomst as misdadiger, anders ken ik 't niet zien en die leiders die laten het maar. Nou, dan doe je es iets wat niet door de beugel ken, iemand had een pakkie sigaretten gejat, van die engelse in zo'n plat doossie en die heb ik mee helpen oppaffen en ik wás al gesnapt in die bongerd daar om naar de meissies te kijken die aan het plukken waren en om 'n kersje mee te pikken natuurlijk, nou toen werd ik overgeplaatst naar "het Schuttinkje", maar daar wou ik gelijk weglopen, zó stonk het daar. Ik geloof niet dat ze d'r gelovig waren, maar 't was wel net 'n klooster, zo muf was 't er. Ik ben dwars door zo'n glazen deur heengesprongen, maar 't sloeg nergens op, want toen

stond ik voor een houten deur en die zat op slot. Toen werd ik in de cel gestopt, met alleen zo'n grote zwarte gybroek aan, je voelde je hardstikke lullig en d'r was wel een soort bed, maar daar ging je naast zitten, in een hoekje, zodat ze je niet konden zien. En dan zit je maar te denken. Maar je weet niet wát je moet denken en dat maakt het zo moeilijk. Toen zeiden ze dat ik moest bidden, maar ik kan niet bidden, ik ken die versjes niet, dus het enigste waar ik op kon komen was ".... hele lieve god, maak asjeblieft dat ik hier gauw vrijkom, zorg dat me moeder een net baantje krijgt en dat me zuster een gezond kindje krijgt", want ik had gehoord dat ze met zó'n toeter rondliep, maar dat 't wel slecht met 'r zou aflopen omdat ze niet getrouwd was. Ik denk dus dat ze toch wel gelovig waren daar, maar verder merkte ik er niks van. Na vijf weken werd ik weer overgeplaatst, terwijl ik juist hoopte op nog een weekje, omdat je na zes weken met verlof mag, maar als je in een ander tehuis komt moet je weer helemaal opnieuw beginnen. Ik werd dus overgeplaatst en toen dacht ik onderweg, ik krijg vast geen verlof dus pák ik het nu maar, dus net toen die trein begon te rijden sprong ik op en rende naar de deur, maar 't was zo'n moderne trein met van die automatische deuren en ik kon hem niet open krijgen en toen stond ik daar vreselijk voor joker. In dat nieuwe tehuis kreeg ik logies geen verlof, nou, dan krijg je zachies aan de pest in en dan druk ik me nog zuinig uit. Dus ik blééf ruiten intrappen en hollen, of het nou vroor of niet, soms had ik alleen maar een overall aan, zonder schoenen of niks, maar altijd werd ik door de gestichtswagen weer ingehaald. Toen ging ik twee weken de cel in, toen een maand en toen twee maanden. Ik ben harsstikke bang om dood te gaan, maar toen zag ik het wel zitten, ik dacht, krijg de pest maar, ik kap d'r mee, ik maak d'r

een eind aan, beter geen leven dan een half leven. Ik kreeg trouwens van die rare neigingen, ik begon mezelf te schoppen en met m'n achterhoofd tegen de muur te slaan, dat 't bloed eruit spoot en ik schopte zo hard met me poot tegen de deur dat m'n voet in 't gips moest, dat doe je dan als je in zo'n cel zit. En nou heb ik dus van die aanvallen, dat ik begin te schreeuwen en dan weg wil kruipen, in een hoekje of onder m'n bed, zomaar, ik weet niet waarom. Ik denk dat ik gek word. Ze hebben me van alles beloofd, dat ze me zouden helpen, maar ik merk niks, alleen dat ik zo'n beetje gek word. Ik geloof geen mens meer. Ze hebben me m'n hele leven al in de maling genomen. Ik geloof geen mens meer.

HET LICHT GLIJDT UIT

1880

TAFEREEL I

'In aanraking met de wet'

'... Ik kan me beroepen op mijn staat van dienst. Ik heb die van anderen gezien en ik weet het. Dienststaten? Je zou er je reet nog niet aan afvegen... dienststaten...'

uit: 'Dat verhaal van jou'
door John Hopkins

TAFEREEL I.

"In aanraking met de wet"

EEN ONDERVRAGINGSRUIMTE. OP DE GROND IS MET KRIJT EEN VIERKANT VAN 60 BIJ 60 CM AANGEGEVEN. IN DAT VIERKANT STAAT PROSPER. BOVEN HEM EN OP HEM GERICHT HANGT EEN SCHIJNWERPER. LANGE STILTE.

CASSANDER: Communisten zijn net beesten. Wij maken geen onderscheid tussen mensen en mensen, alleen tussen mensen en beesten.

..... Je enkels zijn gezwollen ...

Hoe heet je ook weer?

PROSPER: Prosper Mommsen.

CASSANDER: Hoe lang sta je nou al?

...

Hé, ik vraag je wat!

PROSPER: Ik weet het niet.

CASSANDER: Een uurtje of zes, denk ik.

...

Communisten zijn niet normaal, ze horen in een gekkenhuis.

...

Kan je niet een beetje rechtop gaan stann, je een beetje als vent gedragen? Slapjanus!

...

Je moet op je voorvoeten gaan staan, kijk zo, dat scheelt een stuk. Dat heb ik in dienst geleerd, daar moesten wij soms ook uren achter mekaar in de houding staan, in de houding, dat wel.

..... Als je iets zeggen wil, ik ben één en al oor.

PROSPER: Mag ik zitten?

CASSANDER: Het spijt me. Regels van het huis.

PROSPER: Ik kan niet meer.

CASSANDER: Het spijt me oprecht.

...

Wat deed je met die meid op straat?

PROSPER: Niks.

CASSANDER: Niks, met zo'n lekker wijf? Wat ben jij voor janjurk?

Kutje de Bruin soms?

PROSPER: We waren aan het wandelen, mijn vrouw en ik.

CASSANDER: Met je vrouw, zo is dat je vrouw!

PROSPER: Ja.

CASSANDER: Nou, m'n complimenten hoor.

...

En, waar ging de wandeling heen?

...

Een eindje om?

...

Een luchtje scheppen?

...

Een frisse neus halen?

...

Waarom zet je niet gewoon het raam open, zoals iedereen?

...

Weet je wat ik doe? Ik draai de kachel hoog, dan zet ik

alle ramen en deuren tegen elkaar open en dan ga ik midden in de kamer op de keukentrap een geil boekje zitten lezen. De warmte blijft daar boven goed hangen en onder me waait er toch een frisse wind door m'n huis. Aan te bevelen, hoor,

...

Aan het wandelen dus. Wat stond je dan te schreeuwen op de markt? Ben je marktventer?

PROSPER: Nee.

CASSANDER: Wat doe je eigenlijk voor de kost?

PROSPER: Student.

CASSANDER: Da's geen beroep.

PROSPER: Ik studeer.

CASSANDER: Dat begrijp ik. En je vrouw verdient de poen!

PROSPER: We hebben een toelage.

CASSANDER: Van mijn belastingcenten.

...

Wat moet je worden dan?

PROSPER: Leraar.

CASSANDER: Da's een mooi beroep. De kindertjes komen tot je, hè?

...

Je vrouw studeert zeker Vigilius... Vigilius... van vigileren... van vigilant... hé, begrijp je een beetje wat ik bedoel, hé, hé!... ik heb ook gestudeerd hoor!

...

Dat was je natuurlijk om het doen. Je was je vrouw aan het slijten.

...

Dus toch een marktventor?!

...

Pooier!

...

Bikker!

...

PROSPER: Je zegt maar wat je kwijt wil.

CASSANDER: Zei je wat?

...

Hé, ik vroeg of je wat zei!?

PROSPER: Ik zei, je zegt het maar.

CASSANDER: Oh, je bedoelt, schelden doet geen pijn! Ja, ja, ik vat je.

...

Overigens ben ik voor jou U. Respect, weet je nog, beleefdheid.

PROSPER: Ja, meneer.

CASSANDER: Zo mag ik het horen.

...

Hoe gaat het met je enkels? Ze worden als maar dikker, je enkels.

...

Probeer een beetje te lopen. Binnen het vierkant natuurlijk. Kijk zo, pas op de plaats, dat scheelt een stuk.